

Birleşik Krallık, Brexit'in ardından yapılacak gümrük düzenlemeleri ile ilgili tekliflerini yayınladı.¹

Umur Delibay

Birleşik Krallık, Avrupa Birliği (AB) ile gelecekteki gümrük ilişkileri için önerilerini ve zaman sınırlamalı bir geçiş dönemi modelini, 15 Ağustos 2017'de yayınladı. Bu öneriler, 28 Ağustos 2017 haftasında başlayan müzakere sürecinin arka planının bir parçasını oluşturacak.

Gelecekteki gümrük düzenlemeleri: ileriye dönük bir ortaklık belgesi raporu, Birleşik Krallık tarafından önümüzdeki haftalarda yayınlanacak olan bir dizi raporun ilki olup, Birleşik Krallık'ın AB ile gelecekteki ortaklığına yönelik amaçlarını da ortaya koyacaktır. Kuzey İrlanda ile ilgili de bir rapor yayımlandı; gümrüğe dair yayımlanan rapor ile Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti arasındaki katı sınırdan kaçınılabilmesi için, Kuzey İrlanda ile Birleşik Krallık arasında yeni bir gümrük sınırı uygulanmayacağına işaret etti.

Genel değerlendirme

Rapor, geleceğe yönelik iki farklı yaklaşım ortaya koyuyor. Her ikisine göre de Birleşik Krallık, AB Gümrük Birliği'nden ayrılıyor.

- 1- Birleşik Krallık ve AB arasındaki gümrük düzenlemesi, zorlaştırıcı olmayan gümrük şartlarıyla birlikte son derece modern ve işletmelerin gümrük prosedürlerine uyumunu kolaylaştıracak teknoloji tabanlı çözümlerin benimsenmesini içerecektir.
- 2- Yeni yapılacak olan eşsiz Gümrük Anlaşması ile Birleşik Krallık ve AB arasında gümrük sınırı olma gereksinimini ortadan kalkacağına benziyor. Ayrıca yapılacak anlaşma; Birleşik Krallık'ın, nihai hedefi AB olan ve dünyanın geri kalanından yapılan ithalatlardaki gereklilikleri uygulayabileceği bir yaklaşım içermelidir.

İngiliz Hükümeti, Birleşik Krallık AB'den ayrıldıktan hemen sonra geçici bir AB modeli arayışı içerisine girdi. Bu arayış, Birleşik Krallık ve AB'de yer alan işletme ve kişilerin yalnızca yeni ve tek bir gümrük düzenlemesine uyum sağlayabilmelerine yöneliktir. Raporun önerisine göre ortak bir dış tarifeye dayanan ve iki taraf arasında uygulanan gümrük işlemleri ve gümrük vergileri olmadan, yeni ve zaman kısıtlı bir gümrük birliği oluşturulmalıdır.

Ayrıca yayımlanan rapor ile Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden ayrılışı itibarıyla, yeni bir iç mevzuat oluşturulacağı anlaşılmış oldu. Birleşik Krallık Hükümeti'nin tercih ettiği seçenek AB ile bir anlaşma yapmak olsa da, hükümet her ihtimale karşı hazırlıklı olunması gerektiğine inanıyor. Dolayısıyla, gümrük yasa tasarısı ile Birleşik Krallık, AB'den çıkışını takiben gümrük, katma değer vergisi (KDV) ve tüketim sistemlerine birbirlerinden bağımsız çalışabilmeleri için gerekli yetkileri verecek.

¹ Bu makale, EY tarafından periyodik olarak yayımlanan *TradeWatch* dergisinin Eylül, 2017 (Volume 16, Issue 3) yayımlanan 'UK publishes proposals for customs arrangements following Brexit' başlıklı makalesi baz alınarak hazırlanmıştır.

Gelecekteki seçenekler

Birleşik Krallık AB'den tam olarak çıkıncaya kadar, AB Gümrük Birliği'ne üye olmaya ve AB'nin gümrük yasalarını uygulamaya devam edecektir. Söz konusu AB Gümrük Birliği üyeliği ile:

- Birleşik Krallık ve diğer AB Üyesi Devletler arasında taşınan eşyalar; gümrük vergisi, kotalar veya rutin gümrük kontrollerine (gümrük beyannamesinin verilmesi ihtiyacı da dahil olmak üzere) tabi değildir.
- Üye Devletler, AB'nin Ortak Harici Tarifesi'ni (diğer bir deyişle aynı oranlardaki gümrük vergisi oranlarını), kotaları ve gümrük kontrollerini; AB üyesi olan ve olmayan ülkeler arasında yapılan ticarete konu olan eşyalara uygulurlar.
- AB, tüm Üye Ülkeler adına tarifeler de dahil olmak üzere ticaret anlaşmalarını müzakere eder.

Rapora göre; Birleşik Krallık, AB'den ayrılmasının ardından, AB Gümrük Birliği'nden de çıkacağını doğruladı. Rapor ayrıca üç tane stratejik hedefe işaret etti. Bunlar:

- Birleşik Krallık ve AB arasındaki ticaretin mümkün olduğunca sürtünmez olmasının sağlanması,
- İrlanda ile Kuzey İrlanda arasındaki "katı sınır"ın kalkması,
- Bağımsız bir uluslararası ticaret politikasının oluşturulmasıdır.

Hükümet, sonbahardaki ticaret fonu öncesinde; uzun vadede uygulanacak ticaret politikalarını hazırladı. Buna göre hükümet, bağımsız ve sadece Birleşik Krallık'a ait bir ticaret politikası geliştirme yaklaşımını ortaya koyacak. Birleşik Krallık böylece diğer ülkeler ile gerçekleştirilecek ticaret müzakerelerinde, kendi politikalarını uygulayabilecek.

Son derece modern bir gümrük anlaşması

AB Gümrük Birliği'nin dışında; Birleşik Krallık, gümrük kontrollerini ticaret yapmakta olduğu AB üyesi ve AB'ye üye olmayan ülkeler ile gerçekleştireceği ticaretlerde uygulamaya başlayacak. Rapor, bu kontrollerin aşağıda belirtilen ibarelere ihtiyacı olacağını gösteriyor:

- Gelir ve Gümrük İdaresi, gerektiğinde ithalatı veya ihracatı yapılmak istenen eşyalardan güvenli ve güvenilir olduklarının anlaşılması adına ispatlayıcı lisans ve dokümanlar isteyebilecek. (Birleşik Krallık ve AB arasında yapılabilecek gümrük anlaşmalarında menşe ispat belgesi sunulması gerekli olabilir)
- Gerektiğinde; İngiltere Gelir ve Gümrük İdaresi, beyan edilen eşyalara yönelik fiziksel kontrolleri gerçekleştirebilecek.
- Tüm vergilerin, eşyalar serbest dolaşıma girdiğinde ve Birleşik Krallık'a geldiğinde; aynı gümrük vergisi ve ithalata ait KDV'lerde olduğu gibi ödenmiş olduğu anlaşılabilir.

Birleşik Krallık, AB ile ticari düzenlemeler konusunda görüşmeleri sürdürürken ve AB'ye üye olan ve olmayan ülkeler ile ticareti kolaylaştıracak tek taraflı yerel bir rejim uygulayacak. Rapor, idarelerdeki işlemlerin, AB üyesiye yapılan işlemlere oranla artacağını belirtiyor. Rapor, ayrıca, tüccarlar için yetkilendirme sürecinin hızlandırılmasının yanı sıra sınırlarda yapılan kontrollerin sayısı ve karmaşıklığını azaltarak, yapılan gümrük kontrollerinin de hızlanmasını sağlayacak olan çeşitli yöntemlere işaret etmektedir.

Raporda yer alan örneklerden bazıları aşağıdadır:

- Eşyaların sınır dışına çıkarken geçeceği kontroller sadeleştirilmesi
- Karşılıklı tanımayı müzakere ederek hükümetin desteklemek istediği bir statü olan Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü (YYs) sahiplerine yardım etmek için teklifler dahil olmak üzere liman ve havalimanlarındaki gecikme riski ve baskıyı azaltacak seçenekler
- Birleşik Krallık için gelir ve güvenlik risklerinin azaltılması için diğer Üye Devletler ile Birleşik Krallık arasındaki mevcut işbirliği seviyelerine benzer gümrük işbirliği, karşılıklı yardımlaşma ve veri paylaşımı süreçlerinin müzakere edilmesi
- Özellikle ithalat bakımından, tek taraflı tedbirlerin uygulanabilirliğinin araştırılması aracılığıyla gümrük idari koşullarına uyum sağlanmasında zaman ve maliyetlerin azaltılması

Avrupa Birliği ile yeni bir gümrük ortaklığı

Yukarıda anlatılan gümrük düzenlemesine göre, Birleşik Krallık ve AB'nin esasen üçüncü taraflar olarak ticaret yaptıkları ve destekleyici gümrük süreçlerini olabildiğince verimli hale getirmeye çalıştıkları varsayılmaktadır. Gümrük ortaklığı önerisi, sınırda gümrük işlemlerine olan ihtiyacı ortadan kaldırırken, gümrük birliği düzenlemesinin dışında yeni bir yaklaşım benimsenmesini amaçlıyor.

Birleşik Krallık'ın bulmak istediği yaklaşım, AB pazarında tüketilecek mallar için, AB'nin dış gümrük sınırıyla tam uyumlu bir ithalat rejiminin, ilk olarak Birleşik Krallık tedarik zincirinde olsa dahi AB ile ortaklık içinde sürdürülebilmesini içermektedir. Birleşik Krallık'ın, AB ile aynı tarifeleri ve Birleşik Krallık'a gelen ve AB'ye gönderilen mallar için aynı menşei kurallarını uygulaması gerekmektedir.

Rapor, AB ticaret politikasına uymayan malların Birleşik Krallıkta kalmasını sağlayan güçlü bir uygulama mekanizması olması gerektiğini ve bunun "geliştirilmesi ve uygulanması zaman alacak yenilikçi ve test edilmemiş bir yaklaşım" olduğunu belirtiyor.

Geçici, zaman sınırlı anlaşma

Hükümet, mevcuttaki Birleşik Krallık - Avrupa Birliği ilişkisi ile üzerinde mutabık kalınacak olan gelecekteki ortaklığa geçişte herhangi bir 'Uçurum Kenarı' olmamasını hedeflemektedir. Birleşik Krallık ve AB'nin geçici uygulama periyodundan istifade edeceğini düşünmekte ve bunun da düzgün bir geçiş sağlayacağına inanmaktadır. Hükümet, bu ilkenin daha sürecin başında anlaşılması gerektiğinin faydalı olacağına inanmaktadır.

Rapor, Birleşik Krallık AB'den ayrıldıktan sonra zamanı kısıtlı bir süre için AB Gümrük Birliği ile "yakın bir ilişki" sürdürülebileceğini göstermektedir. Bu, Birleşik Krallık ve AB Gümrük Birliği arasında, paylaşılan bir dış tarife temelinde ve Birleşik Krallık ile AB arasındaki gümrük işlemleri ve vergileri olmaksızın, yeni ve zamana bağlı sınırlı bir gümrük birliği içerebilmektedir. Rapor, ara dönemin uzunluğunun daha fazla dikkate alınması gerektiğini ve yeni düzenlemelerin uygulanmaya konma hızına göre gerçekleşebileceği hıza bağlı olarak hatırlatmaktadır.

Yine rapora göre, Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılmasıyla, diğer ülkeler ile yeni ticaret müzakereleri başlatmayı planladığını açıkça anlaşılabilir. Birleşik Krallık, geçici anlaşmanın yürütüldüğü sırada geçici anlaşmanın şartlarıyla tutarlı olmayan üçüncü ülkelerle ilgili yeni düzenlemeleri yürürlüğe koymayacağını belirtmektedir. Bu yaklaşım; Birleşik Krallık'ın, ara döneminin tamamlanmasının ardından yeni anlaşmalar yapmayacağı söylentileriyle farklı olarak nitelendirilmektedir.

Anlaşma sağlanamazsa ne olur?

Birleşik Krallık, tüm tarafların çıkarına olan müzakereci bir çözüm bulmayı umut etmekte ve beklemekteyse de, rapor hükümetin her olasılığa hazırlanmasının sadece 'ihtiyatlı davranmak' olduğunu belirtiyor. Müzakerelerin sonucundan bağımsız olarak, hükümetin çoğunlukla AB yasalarında yer alan kuralların yerini alacak yeni bir iç mevzuata ihtiyacı olacaktır. Kraliçe'nin konuşmasında yer alan ve sonbaharda yayınlanacak bir gümrük yasa tasarısı ile müzakere sonuçlarının sağlanmasının yanı sıra, hükümete bağımsız bir şekilde gümrük, KDV ve özel tüketim idarelerini işletmek için gerekli yetkileri verecektir.

Bu senaryoda, Birleşik Krallık şu anda başka kolaylaştırma ya da anlaşma yapmaksızın AB üyesi olmayan ülkelerle ticareti ele aldığı için, AB ile olan ticaretini de ele alabilecektir. Gümrük vergisi ve ithalat KDV'sinin AB' ithalatında olması ve tüccarların tescil edilmesi gerekecektir. AB'ye eşya ihraç eden tüccarlar bir ihracat beyanı göndermek zorunda kalacak ve bazı mallar ihraç edilebilmeleri için lisansa tabi tutulacaktır. AB, Birleşik Krallık'tan yapılan ithalatlara AB dışı ülkelere uygulanan gümrük kurallarını ve KDV'yi de uygulayacaktır. Rapor, hükümetin böyle bir senaryonun etkilerini hafifletecek yolları aktif olarak düşünmekte olduğunu belirtmektedir.

Etkiler

Müzakerelerin diğer aşamasında, Birleşik Krallık'ın yayımladığı gümrüğe yönelik rapor, Avrupa Komisyonu'na taşınacak ve üzerinde ne kadar tartışılacağı görülecek. Hala Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti arasındaki sınır ile ilgili gümrük düzenlemelerindeki sorular ile bu rapor arasında açık bir bağlantı mevcut ve Birleşik Krallık bu durumu da düzenlemeyi umuyor. İlgili rapor, bu süreci "Birleşik Krallık ve AB arasında eşyalarda mümkün olan en özgür ve sürtünmesiz ticareti" şeklinde tanımlamaktadır.

Önümüzdeki aylarda, ileride yapılacak ticaret anlaşması şekillenmeye başlayacak olsa da, karmaşık ticaret müzakerelerine yönelik net bir sonuca henüz ulaşamayabilir. Müzakere süreci sonlanana kadar beklemek, değişecek olan kural ve ticari düzenlemelere yönelik alınması gereken aksiyonlara yeterli zamanı bırakmayabilir.

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.